

Додаток 2
до Методичних рекомендацій щодо
мінімізації корупціогенних факторів при
розробці проєктів нормативно-правових
актів у Міністерстві розвитку громад та
територій України
(пункт 5 розділу IV)

**Перелік (чек-лист)
корупціогенних факторів, характерних для нормативно-правових актів
Мінрозвитку**

1. Цей Перелік (чек-лист) визначає корупціогенні фактори, що можуть бути характерними для проєктів нормативно-правових актів, які розробляються Мінрозвитку.

Перелік (чек-лист) узагальнює окремі корупціогенні фактори, визначені Методологією Національного агентства, Методологією Мін'юсту, з урахуванням особливостей розробки нормативно-правових актів у Мінрозвитку.

2. Під час розробки проєктів нормативно-правових актів окрему увагу рекомендується приділяти:

1) корупціогенним факторам, пов'язаним із визначенням повноважень.

Окрім прикладів, наведених у Методології Національного агентства та Методології Мін'юсту, виділяються випадки із створенням нормативно-правовими актами Мінрозвитку та нормативно-правовими актами, що розробляються працівниками Мінрозвитку, комісій для розгляду тих чи інших питань, повноваження на прийняття рішення щодо яких покладене на Мінрозвитку або інший державний орган, орган місцевого самоврядування. Наприклад, трапляються ситуації, подібні до такої:

Нормативно-правові акти Мінрозвитку вимагають утворення допоміжного колегіального органу, не передбаченого актами вищої юридичної сили. Утвореному допоміжному колегіальному органу делегуються повноваження, цими ж актами закріплені за Мінрозвитку. Заступник голови комісії, частина її членів, які у складі комісії мають приймати відповідні рішення, підпорядковані голові комісії – як заступнику міністра, на якого згідно з розподілом покладені відповідні повноваження. Члени комісії, будучи керівниками структурних підрозділів Мінрозвитку, забезпечують як працівники Мінрозвитку підготовку експертного висновку, що лягає в основу рішення комісії, за яке потім голосують як члени комісії.

Рішення комісії все одно має бути затверджене окремим розпорядчим актом Мінрозвитку. Тобто після ухвалення рішення комісією відповідно до правил діловодства та розподілу обов'язків між структурними підрозділами відповідний протокол муситиме пройти внутрішнє погодження у Мінрозвитку, у тому числі юридичною службою, та структурними підрозділами, представники яких уже входять до складу комісії.

Подібні положення нормативно-правових актів свідчать про наявність таких корупціогенних факторів як:

делегування повноважень органів державної влади чи органів місцевого самоврядування допоміжним органам;

дублювання функцій, покладених на членів комісії як працівників Мінрозвитку та як членів комісії;

ризик конфлікту інтересів, закладений в склад комісії;

надмірні та необґрунтовані дискреційні повноваження.

При цьому, паралельно також існують інші корупціогенні фактори, як-от відсутність чіткої регламентації діяльності комісії, порядку голосування, чисельності, меж персональної відповідальності членів, тощо.

Працівникам Мінрозвитку рекомендується уникати при розробці-нормативно-правових актів повторення подібних помилок. Утворення допоміжних колегіальних органів має бути передбачене нормативно-правовими актами вищої юридичної сили або їхнє утворення має витікати із об'єктивної необхідності. У разі утворення таких органів слід приділяти особливу увагу належному регламентуванню їхньої діяльності та недопущення процесів фактичного прийняття одного і того самого рішення Мінрозвитку;

2) корупціогенним факторами, пов'язаним із неналежним визначенням процедур.

Окрім стандартних прикладів, визначених Методологією Національного агентства та Методологією Мін'юсту, працівникам Мінрозвитку при розробці нормативно-правових актів рекомендується розглядати також подібні приклади корупціогенних факторів:

Процедура визначення суб'єкта господарювання на конкурсних засадах відділена від процедури отримання документа, що засвідчує право суб'єкта господарювання, яке він отримує внаслідок перемоги на конкурсі.

Таким чином, суб'єкт господарювання – переможець конкурсу вимушений проходити додаткову процедуру зі своїм порядком та дискрецією Мінрозвитку, при тому, що його відповідність вимогам уже була перевірена під час конкурсу.

3. Працівникам Мінрозвитку для самоперевірки рекомендується оцінювати проекти нормативно-правових актів за таким переліком (чек-листом):

№	Корупціогенний фактор	Наявність: так/ні
1	Встановлення чи розширення дискреційних повноважень органу державної влади (у т.ч. Мінрозвитку) або органу місцевого самоврядування чи особи, уповноваженої на виконання функцій держави/місцевого самоврядування, за відсутності визначених вичерпних випадків, підстав, форм, строків, порядку реалізації таких повноважень, механізмів контролю та відповідальності за можливі зловживання.	
2	Наділення повноваженнями, які вже належать іншим органам державної влади чи органам місцевого самоврядування або іншим уповноваженим особам (дублювання повноважень), що створює невизначеність щодо відповідального суб'єкта.	
3	Делегування повноважень органів державної влади чи органів місцевого самоврядування суб'єктам приватного права, а також консультативним, дорадчим та іншим допоміжним органам, утвореним на постійній або тимчасовій основі (зокрема при Мінрозвитку).	
4	Неналежне регулювання підзаконними нормативно-правовими актами за відсутності актів вищої юридичної сили; необґрунтоване встановлення відсильних положень із передачею регулювання до актів нижчої юридичної сили.	
5	Відсутність чи недосконалість процедури вирішення конфлікту інтересів, зокрема у діяльності консультативно-дорадчих органів, утворених при Мінрозвитку.	
6	Поєднання нормотворчих, розпорядчих, контролюючих функцій у повноваженнях одного суб'єкта владних повноважень.	
7	Необґрунтоване державне регулювання.	
8	Відсутність чітких критеріїв оцінки діяльності особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та механізмів контролю за її діяльністю.	
9	Невизначеність меж персональної відповідальності особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за свої рішення, дії чи бездіяльність.	
10	Створення умов для обов'язкового особистого контакту фізичних або юридичних осіб чи їхніх представників із суб'єктом владних повноважень (у т.ч. Мінрозвитку).	

11	Нечітке, з порушенням принципу правової визначеності, регулювання прав, обов'язків або відповідальності фізичних чи юридичних осіб у будь-якій сфері правового регулювання.	
12	Створення надмірних обтяжень чи штучних перешкод для отримувачів адміністративних послуг.	
13	Необґрунтоване встановлення пільг, переваг або інших привілеїв для фізичних чи юридичних осіб; фаворитизм, дискримінація.	
14	Використання правових конструкцій оціночного характеру та слів, які допускають невичерпність регулювання.	
15	Юридична колізія: суперечність між різними положеннями одного й того самого нормативно-правового акта або між положеннями актів однакової юридичної сили щодо одного й того самого питання, що допускає різне тлумачення норм.	
16	Проғалина: відсутність необхідного правового регулювання для типових ситуацій правозастосування.	
17	Процедурні недоліки: невизначеність строків, етапів, порядку ухвалення рішень, вимог до мотивування; відсутність фіксації рішень і аудиторського сліду.	
18	Порушення вимог нормопроєктувальної техніки.	
19	Технічні помилки в тексті, пропущення слів тощо.	
20	Невідповідність положень нормативно-правового акта положенням акта вищої юридичної сили або міжнародним зобов'язанням України.	
21	Зменшення рівня прозорості та відкритості в діяльності Мінрозвитку або іншого державного органу, зокрема: не передбачено обов'язкового, своєчасного та повного оприлюднення рішень і їх обґрунтувань, критеріїв та протоколів, а також результатів і проміжних етапів процедур (зокрема конкурсів/відборів).	
23	Необґрунтоване застосування до окремих категорій осіб винятків з антикорупційних вимог, заборон та обмежень, а також обмеження щодо них контролю, моніторингу та інших превентивних заходів.	
24	Установлення такого правового регулювання, яке фактично дозволяє уникати кримінальної, адміністративної, дисциплінарної чи цивільно-правової відповідальності.	
25	Недотримання процедур розроблення, погодження та прийняття нормативно-правових актів, розроблених Мінрозвитку, у тому числі обмеження участі фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у громадському обговоренні.	

26	Необґрунтоване та недоцільне запровадження консультативних та/або посередницьких послуг у будь-якій сфері регулювання.	
----	--	--
